OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1928

№ 6. Dnia 31 marca 1928 r. Rok IV.

TREŚĆ:

Rok 1927 — *Inż. Józef Jaskólski*. Wytyczne ustawy o związkach rewizyjnych kas oszczędności — *B. Mrozowski*. Banki w Rosji Sowieckiej — *S. W.* Komunalne kasy oszczędności i racjonalne rozprowadzanie kredytów — *Kazimierz Pyszkowski*. Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności. Poradnik. Kronika.

Cena egz. 1.40

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1928

№ 6. Dnia 31 marca 1928 r. Rok IV.

Rok 1927.

IV. Górnictwo i Hutnictwo.

Produkcję górniczo-hutniczą charakteryzuje następująca tablica w tysiącach tonn.

Produkty	1913	1924	1925	1926	1927
Węgiel kamienny . .	40727	32225	29081	35747	34576¹
Ropa naftowa . . .	1114	771	812	796	603²
Gaz ziemny (miljony m^3)	—	438	535	481	371²
Wosk ziemny . . .	1,4	0.7	0,7	0,7	0,6²
Sól kamienna warzona .	189	275	330	339	238,6³
Sole potasowe . . .	2	81	179	208	179,4³
Surowice żelaza . .	1055	336	315	327	560,5¹
Stal	1619	678	782	788	1141,4¹
Cynk	192	93	114	124	137,1¹
Ołów	42	20	28	28	26,3¹

¹) oznacza produkcję za 11 miesięcy, ²) — za 10 miesięcy, ³) — za 9 miesięcy.

Z liczb powyższych wynika, że produkcja węgla, żelaza, stali cynku i ołowiu jeszcze nie dosięgła produkcji przedwojennej, lecz zrobiła w ostatnich czterech latach znaczne postępy.

Rozwój wydobycia węgla jest zagrożony przez Anglję, która czyni wszelkie wysiłki dla ponownego zdobycia rynków nadbałtyckich i skandynawskich, utraconych w r. 1926. W tym celu angielskie koncerny węglowe podwyższyły cenę węgla na rynku wewnętrznym o 3 pensy, a obniżyły cenę węgla eksportowanego na rynki skandynawsko-bałtyckie o 3 szylingi na tonnie i zapowiadają dalszą obniżkę aż do zupełnego wyparcia węgla polskiego z powyższych rynków. Skutki tej walki konkurencyjnej dały się bardzo dotkliwe we znaki naszemu przemysłowi węglowemu, który w ub. r. poniósł bardzo wielkie straty na eksporcie węgla pomimo, że koleje państwowe dowożą ten węgiel do portów bałtyckich również ze stratą, która ostatecznie spada na całą gospodarkę kolejową.

Rozwój polskiego hutnictwa żelaznego jest również zagrożony przez niedawno utworzony międzynarodowy kartel stalowy i zdaje się, że najwłaściwszem wyjściem z tej sytuacji będzie przystąpienie polskiego hutnictwa do tego kartelu.

Silny spadek wydobycia ropy naftowej w stosunku do przedwojennego jest spowodowany warunkami naturalnemi, a mianowicie wyczerpaniem się ropy w odkrytych dotychczas kopalniach, a brakiem kapitału na nowe pjonierskie poszukiwania. Cały rok 1927 był bardzo ciężki dla przemysłu naftowego, gdyż rozwiązanie z dniem 31.XII. 1926 dotychczasowego kartelu naftowego spowodowało dziką konkurencję cen na rynku wewnętrznym i eksportowym. Oczekuje się poprawy od nowo-utworzonego w końcu 1927 r. Syndykatu

Naftowego i zmiany niektórych wadliwych ustaw naftowych. Syndykat ma objąć zakup całej ropy i rozdzieli ją pomiędzy rafinerje, następnie uporządkować handel produktami naftowemi na rynku wewnętrznym i w eksporcie i wreszcie stworzyć fundusz na rozwój kopalnictwa naftowego.

Wspaniały rozwój wykazuje produkcja soli kamiennej i warzonej oraz soli potasowych. Tych ostatnich posiadamy niewyczerpane zapasy na całem Podkarpaciu od Kosowa do Dobromila, lecz wydobywa się je tylko w dwóch miejscowościach Kałuszu i Stebniku i to w ilościach niedostatecznych dla potrzeb krajowych, o czem świadczy fakt importu tych soli 82391 tonn w ostatnim roku, a pomimo to zużywamy soli patasowych 50 razy mniej, niż Niemcy. Wogóle bez przesady można twierdzić, że żaden dział naszej produkcji nie ma tak wspaniałej perspektywy, jak sole potasowe które na długie lata mają zapewniony zbyt w naszem rolnictwie, a to ostatnie, jako największy warsztat pracy, wyciągnie z nich nieobliczalne korzyści i podniesie dobrobyt całego kraju.

V. Przemysł włókienniczy.

Ten bardzo ważny dział produkcji jest najtrudniejszym do należytego oświetlenia z powodu niezmiernej rozmaitości wytwarzanych gatunków i cen, oraz miljonów mniejszych i większych odbiorców. To też muszę ograniczyć się tylko do najogólniejszej charakterystyki tego przemysłu na podstawie opinji obcych.

Przemysł bawełniany rozpoczął swój byt na początku r. 1927 pod znakiem horoskopów niepewnych. Sytuacja jednak zaczęła poprawiać się od lutego i dosięgła punktu kulminacyjnego w sierpniu. Pod koniec roku obroty zmalały, zwłaszcza grudzień, oczekiwany z niecierpliwością przez wszystkich, zawiódł na całej linji. Wypłacalność kupców była lepsza, niż w r. 1926. Eksport wyrobów bawełnianych był również większy, niż w r. 1926. Głównymi odbiorcami były Rumunja, Litwa, kraje Bałtyckie, Bliski i Daleki Wschód.

W dziale przędzy bawełnianej r. 1927 był dosyć ciężki. Słabe zapotrzebowanie przy nagromadzonych zewnętrznych zapasach zmusiło producentów do sprzedaży towarów częstokroć ze stratą, byle zdobyć potrzebną gotówkę. Z powodu złej konjuktury przędzalnicy odbywali częste konferencje celem wynalezienia środków zaradczych, które jednak spełzły na niczem. Ostatecznie, celem przeciwdziałania nadprodukcji, poszczególne przędzalnie zaczęły ograniczać ruch i z trzech zmian przeszły na dwie, albo i jedną, a te, które pracowały 6 dni w tygodniu, ograniczyły pracę do czterech dni. W ten sposób doprowadzono do pewnej równowagi między produkcją, a zapotrzebowaniem.

Rynek wełniany był w r. 1922 znacznie lepszy, niż w r. 1926. Największe ożywienie panowało w drugiej połowie roku, wypłacalność kupców była dobra, zwiększył się także eksport do Finlandji i na Bliski i Daleki Wschód.

Atmosfery pracy nie zamąciły żadne dłuższe zatargi między pracodawcami i pracobiorcami. Lista bezrobotnych, która w samej Łodzi dosięgła w styczniu 1926 r. 99848, spadła w końcu r. 1927 do 25308.

W związku z ogólną poprawą sytuacji przemysł włókienniczy udoskonalił swój warsztat najnowszemi maszynami i doprowadził swe wyroby do wysokiego stopnia doskonałości.

VI. Handel zagraniczny.

Od chwili jakiego takiego uporządkowania naszej waluty t. j. od roku 1924 nasz handel zagraniczny przedstawia się w miljonach franków złotych i wskaźnikach następująco.

Rok	Przywóz		Wywóz	
	Milj. fr. zł.	Wskaźniki	Milj. fr. zł.	Wskazniki
1924	1478,6	100	1265,8	110
1925	1602,8	109	1272,1	101
1926	896,2	61	1306,0	103
1927	1680,5	114	1439,4	115
Sumy	5658,1		5303,3	

Wszystkie więc lata są decyfitowe z wyjątkiem r. 1926, który pod względem handlu zagranicznego zajmuje wyjątkowe stanowisko: katastrofa złotego spowodowała rząd do użycia wszelkich środków dla poprawienia bilansu handlowego. Z jednej strony zahamowano przywóz przez różne zakazy i reglamentację, a z drugiej — spadek złotego pobudzał eksport w charakterze dumpingu walutowego. Faktem jest, że decyfit handlu zagranicznego za te cztery lata wynosi 354,7 fr. złotych, co przewyższa wartość ostatniej pożyczki stabilizacyjnej.

Cokolwiek mówiłoby się o korzystnej zmianie w strukturze naszego przywozu w postaci zwiększonego przywozu maszyn i narzędzi, rud, nawozów sztucznych, bawełny, materjałów budowlanych etc. a nie tylko towarów bezpośrednio komsupcyjnych, to przecież pozostanie prawdą niezaprzeczoną, że w naszych warunkach deficyt handlowy na dalszą metę jest groźny dla naszej waluty. W naszym bilansie płatniczym mamy wszystkie pozycje bierne z wyjątkiem szczuplejących dopływów złota od naszych emigrantów i najskuteczniejszym środkiem zrównoważenia bilansu płatniczego jest nadwyżka wywozu nad przywozem, gdyż na pożyczki zagraniczne ciągle liczyć nie można i nie należy.

Nie wdając się w szczegółową analizę naszego handlu zagranicznego, zauważę tylko, że najważniejszemi towarami tego handlu są (kwoty podane w okrągłych miljonach franków złotych):

w wywozie: 1) materjały drzewne 368, 2) produkty spożywcze 352, 3) węgiel i produkty naftowe 257, 4) metale i wyroby metalowe 168. 5) zwierzęta 111. 6) materjały i wyroby włókniste 85.

w przywozie: 1) materjały i wyroby włókniste 440, 2) produkty spożywcze 388, 3) maszyny i aparaty 131, 4) materjały chemiczne organiczne i nieorganiczne 127, 5) metale i wyroby metalowe 108 i 6) minerały 61.

Celem uporządkowania naszych stosunków handlowych z najbliższymi sąsiadami zawarto d.

22.XII. 1927 r. prowizorjum handlowe z Łotwą, z którą nasze obroty handlowe w przywozie i wywozie są większe, niż z olbrzymią Rosją. Dalej rozpoczęto układy o traktaty handlowe z Niemcami, Litwą i Rosją. Wprawdzie te układy napotykają na bardzo wielkie trudności polityczne i gospodarcze, ale przecież jest nadzieja, że uda się je przezwyciężyć w roku bieżącym.

VII. Skarbowość.

Największym tryumfem może poszczycić się Minister Skarbu, który w roku kalendarzowym 1927 uzyskał w dochodach 2572 miljonów złotych, a wydał tylko 2273 miljonów, a zatem ma rezerwę 279 miljonów.

Ale nie wszystkie złoto, co się świeci. Nie uczyniono nic w celu poprawy naszego wadliwego systemu podatkowego, który podług obrazowego określenia b. ministra Skarbu p. J. Michalskiego przedstawia piramidę o bardzo wąskiej podstawie a niezmiernej wysokości, t. j. że cały budżet państwowy spoczywa na barkach nielicznych jednostek i naprzykład podatek dochodowy w trzydziesto miljonowem państwie płaci zaledwie 246,000 osób, czyli o 8% ludności. Potępiony w całym świecie jako szkodliwy podatek majątkowy ściąga się bezlitośnie już 4-ty rok. Właścicielom domów, którzy przez szereg lat byli zupełnie pozbawieni dochodów ze swej własności, a i obecnie otrzymują zaledwie połowę tego, co na podstawie logicznej interpretacji ustawy o ochronie lokatorów należałoby się im, już zamierza się uszczuplić i ten mizerny dochód.

Uznając równowagę budżetu państwowego za fundament istnienia państwa i dobrej waluty, trzeba jednak z ubolewaniem skonstantować, że przy obecnym systemie i wysokości podatków państwowych, monopolowych, gminnych i socjalnych gospodarka społeczna ugina się pod ich ciężarem i nie może nabrać należytego rozmachu.

VIII. Praca.

Liczba robotników zatrudnionych w górnictwie, hutnictwie, wielkim i średnim przemyśle, oraz na robotach publicznych z 615,400 w styczniu r. 1927 stopniowo wzrastała i doszła w listopadzie do 724,700 osób, liczba zaś bezrobotnych z 208,500 w styczniu zmalała do 164,800 w grudniu.

Inż. Józef Jaskólski.

Wytyczne ustawy o związkach rewizyjnych kas oszczędności.

(artykuł dyskusyjny).

Z chwilą ogłoszenia rozporządzenia wykonawczego Ministrów Spraw Wewnętrznych oraz Skarbu*) do rozporządzeniania Prezydenta Rzplitej z dn. 13 kwietnia r. ub. o komunalnych kasach oszczędności zakłady te staną wobec konieczności dostosowania się do postanowień ustawy, dotychczas pozostającej faktycznie tylko na papierze wskutek niewydania przepisów wykonawczych i wynikającego stąd braku urzędowych wskazówek, w jaki sposób ta ustawa ma być wprowadzona w życie.

Jak to już było umawiane na łamach „Oszczęd-

Banki w Rosji Sowieckiej.

I.

Państwo rosyjskie posiadało przed wojną szeroko rozwiniętą sieć instytucyj kredytowych, których liczba stale wzrastała. Rozwijały się zarówno instytucje, udzielające kredytu krótkoterminowego, jak długoterminowego. W dniu 1 stycznia 1910 roku w Rosji było czynnych 953 rządowych i 1504 prywatnych instytucyj kredytowych. W cztery lata później, a więc 1 stycznia 1914 roku, istniało już 3528 instytucyj kredytowych, czyli w ciągu lat czterech liczba banków wzrosła prawie o 1½ raza.

Na czele organizacji kredytowej Rosji przedwojennej stał bank państwa, który w r. 1914-tym posiadał: 10 kantorów, 124 oddziały i 791 kas powiatowych, zespolonych z bankiem państwa przez spełnienie niektórych czynności bankowych. Banki handlowe prywatne rozwijały się jeszcze szybciej' albowiem liczba banków prywatnych w ciągu dziesięciu lat przedwojennych potroiła się. Wśród nich było wiele banków, mających znaczenie światowe, wielki rozmach w prowadzeniu interesów i doskonałą organizację. Niektóre z tych banków, a mianowicie: petersburski międzynarodowy, wołżańsko-kamski, azowsko-doński, miały swe oddziały w Warszawie, i, bezstronność przyznać nakazuje, pracowały z korzyścią dla naszego handlu i przemysłu.

Współrzędnie z bankami akcyjnemi pracowały, nie zawsze jednak umiejętnie, towarzystwa wzajemnego kredytu w znacznej bardzo liczbie, ze swoim własnym bankiem centralnym na czele,

Trzeba jeszcze wymienić 317 tak zwanych „społecznych“ banków miejskich, znanych tylko na terenie Cesarstwa, dwa wielkie banki ziemskie: włościański, posiadający 52 oddziały i mający za zadanie ułatwienie kupna ziemi przez włościan w drodze parcelacji większej własności, i bank ziemski szlachecki, ratujący rosyjskie „dworzaństwo“ od upadku ekonomicznego. Bank włościański operował i na terenie b. Królestwa Kongresowego, bank ziemski szlachecki tylko w Cesarstwie. Nadto czyn-

*) nastąpi to już w dniach najbliższych, jednocześnie z ogłoszeniem rozporządzeniem Prezydenta o związkach międzykomunalnych.

ności“ i „Czasopisma Kas Oszczędności“ w roku ubiegłym i bieżącym, nowe przepisy prawne otwierają szerokie możliwości rozwojowe przed kasami, dając im prawo do podejmowania nietylko wszelkich operacyj, mających na celu gospodarcze podniesienie ludności, lecz również zezwalają na czynności charakteru bankowego, stanowiące wyraz potrzeby współczesnych stosunków gospodarczych i obrotu pieniężnego.

Dostosowanie kas do postanowień nowej ustawy polegać będzie albo na przyjęciu statutu normalnego, stanowiącego integralną część rozporządzenia wykonawczego, albo na uzupełnieniu statutu dotychczasowego przepisami mieszczącemi się w ramach ustawy i rozporządzenia wykonawczego. W jednym i w drugim przypadku oznacza to znaczne rozszerzenie zakresu działalności kas i wyjście poza dotychczasowe dość skromne jej ramy.

Te możliwości rozwojowe tają w sobie podwójne niebezpieczeństwo, którego obawa przez długie lata hamowała zmodernizowanie między innemi pruskiego ustawodawstwa oszczędnościowego właśnie w tym kierunku, w jakim poszło ustawodawstwo polskie.

Chodzi tu o kwestje: czy komunalne kasy oszczędności są w dostatecznym stopniu przygotowane technicznie do wypełniania nowych zadań, oraz czy przekształcenie ich na instytucje pieniężne o tak wszestronnej działalności nie spaczy dotychczasowego charakteru społecznego kas oszczędności?

O ile pierwsze sprowadza się tylko do zagadnienia zapewnienia kasom odpowiednio wyszkolonego personelu, o tyle drugie decyduje o kierunku, w jakim ma się rozwijać działalność naszych instytucyj, mianowice o konieczności oparcia się względom na zyski i kontynuowania dzieła krzewienia oszczędności oraz istotnego wedle słów ustawy „uprzystępniania ludności taniego kredytu“.

Aczkolwiek działalność kas z mocy samej ustawy poddana jest nadzorowi państwowemu, troska jednak o jedno i drugie stanowi bezpośredni obowiązek nie władz nadzorczych, lecz instytucyj powołanych do czuwania nad należytym rozwojem kas i do współdziałania z niemi nad udoskonaleniem ich organizacji.

Zadania nadzoru państwowego mają ogólny charakter formalny i sprowadzają się tylko do przestrzegania, aby czynności kas były legalne, nie wykraczały przeciwko przepisom prawnym, którym te zakłady są poddane, z drugiej zaś strony — by nie naraziły na szwank interesów związków komunalnych, poręczających kasy. Zainteresowanie władz nadzorczych wewnętrzną organizacją kas i celowością wszelkich ich poczynań o tyle tylko może mieć miejsce, o ile wiąże się z jednem lub z drugiem wymienionem zagadnieniem. Szczegółowa ingerencja w sam tok czynności kasy wymagałaby głębszego wniknięcia w jej działalność, co byłoby możliwem tylko pod warunkiem posiadania bardzo skomplikowanych organów nadzorczych, jakich państwo z natury rzeczy posiadać nie może, ani też nie potrzebuje.

Funkcja ta należy do instytucyj specjalnych, jakiemi są *związki kas oszczędności*.

One to, powołane przez kasy do reprezentowania i obrony ich interesów, już z samego tego tylko tytułu czuwają nad tem, by działalność kas oszczędności szła po jednolitej linji rozwoju gospodarczo-społecznego, a ich organizacja i polityka finansowa dostosowały się do tych właśnie wytycznych.

Istnienie związków kas oszczędności i ich działalność lustracyjno-organizacyjna, oparta na bezpośrednim rzeczowym kontakcie z kasami ma pierwszorzędne znaczenie nietylko dla samych kas, lecz również i dla władzy nadzorczej, która w dziedzinie dla siebie trudnej do przeniknięcia zyskuje

---

ne były: ziemskie banki akcyjne, różne banki „stanowe“, lombardy, kasy oszczędności i t. p.

* * *

W czystym ustroju komunistycznym stają się zbyteczne pieniądze, tak, jak je pojmuje ustrój kapitalistyczny, i, oparte na tych pieniądzach, instytucje bankowe. Znosząc ustrój kapitalistyczny „wstrętny“ i „przestarzały“, i dezorganizując całe życie gospodarcze, „zwycięzka“ rewolucja październikowa, przedewszystkiem zajęła się bankami.

Kto ma za sobą siłę zbrojną i posiada złoto, ten może być pewnym swej sytuacji....

Zapewne wśród nowych władców Rosji, fanatyków idei bolszewizmu byli ludzie działający z pobudek ideowych. Lecz tych chyba było niewielu. Większość „diejatieli“ to aferzyści: dorwawszy się do władzy, przedewszystkiem swój osobisty interes mieli oni na względzie — trzeba się było przedewszystkiem zabezpieczyć na wszelki wypadek, na wypadek, gdyby rewolucja upadła i należało się w danym razie ratować się ucieczką.

Nic więc dziwnego, że zapewne głównie z inicjatywy tego typu ludzi, wkrótce, bo w miesiąc po dorwaniu się do władzy, rewolucja październikowa wydaje dekret nacjonalizacji wszystkich banków, istniejących w państwie. Trzeba było przejąć w swe ręce przedewszystkiem zapasy złota i to czemprędzej, ażeby „burżuje“, rządzący bankami złota nie ukryli. Tem się też tłómaczy ów pośpiech, niezwykły nawet w czasach rewolucyjnych i w dobie doszczętnego rujnowania „starego porządku“. Zostały „znacjonalizowane“ wszystkie banki prywatne w ten sposób, że miały się one połączyć z bankiem państwa, a ten znów został zamieniony na „bank narodowy“. Prawie jednocześnie została znacjonalizowana ziemia, wskutek czego stały się też zbyteczne banki ziemskie, udzielające kredytu długoterminowego. Uległy więc one także zlikwidowaniu. Po bankach handlowych akcyjnych przestały istnieć towarzystwa wzajemnego kredytu i pozostałe instytucje bankowe. Niszczycielskie instykty zostały w pewnej mierze zaspokojone, nikilizm odniósł zwycięstwo... Ile złota poszło na propagandę, ile zrabowali dla siebie nowi władcy Rosji, tego nikt nie wie... i nie będzie wiedział.

Działalność niszczycielska komuny odbywała się tak szybko, z takim pośpiechem eskamotowano

w związkach współpracownika, bogatego w doświadczenie, pogłębiane codzienną obserwacją bieżącego życia kas.

Zrozumienie roli i znaczenia związków kas oszczędności skłoniło też Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do przystąpienia do uregulowania ich organizacji w drodze ustawy względnie mającego moc ustawy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Stan bowiem obecny jest taki, że w każdej z dzielnic państwa istnieją związki oparte na odmiennych zasadach prawnych: w Małopolsce — Związek Polskich Kas Oszczędności, obchodzący w tym roku ćwierćwiecze swego istnienia; w Wielkopolsce—Komunalny Związek Kredytowy, stanowiący właściwie związek międzykomunalny; w Warszawie zaś — Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności, oparty na ustawie o stowarzyszeniach.

Przeprowadziwszy unifikację gospodarstwa oszczędnościowego władza państwowa chce dokonać tego samego odnośnie związków kas oszczędnosci.

Powstaje tedy pytanie, jakiemi wytycznemi należałoby się kierować przy opracowywaniu ustawy, normującej działalność tych instytucyj?

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że pierwszym warunkiem skuteczności działalności związków, jak każdej zresztą instytucji, jest samodzielność, która wyraża się w osobowości prawnej i w zapewnieniu własnych środków materjalnych. Dalej—by wpływ związków na ujednostajnienie organizacji kas oszczędności i ich polityki był jaknajwiększy, konieczna jest ich powszechność. Im bowiem więcej obejmą kas, tem większe będzie ich pole doświadczenia i tem głębsze poznanie warunków pracy tych zakładów. Obok tego nieodzownem jest dokładne wykonywanie zarządzeń władz związku przez kasy, które przez to spożytkują doświadczenia poczynione przez innych. Oczywistą jest rzeczą, że wszystko to wymaga ścisłego kontaktu związku z kasami, bez którego współpraca, polegająca na wzajemnem zrozumieniu się i zaufaniu byłaby nie możliwą, albo conajmniej—jako oderwana od rzeczywistości—bezcelową. Nie mniej ważnym warunkiem skuteczności pracy związków jest pewność, że stanowią one własną organizację kas oszczędności, powołaną do służenia ich interesom, a nie czemś obcem luźnie tylko z niemi związanem.

Z tych przesłanek wychodząc, postawiłbym w ramach tego krótkiego artykułu następujące tezy, jakim winna odpowiadać ustawa o związkach rewizyjnych kas oszczędności:

1. Związki winny być wyposażone w osobowość prawną i opierać się na własnych statutach;
2. Na fundusze związku winny składać się w pierwszym rzędzie składki członkowskie, obliczane w stosunku do sumy wkładów oszczędnościowych a ewentualnie i czystych zysków kasy;
3. Ustawa winna przewidywać przymus należenia kas do związku, ew.—przymus rewizji, conajmniej raz na dwa lata;
4. Rewizje nie powinny ograniczać się tylko do strony formalnej i rachunkowej, lecz również dotyczyć i celowości działalności kasy;
5. Oprócz rewizji zadaniem związku winno być:
   a) udzielanie pomocy organizacyjnej i technicznej,
   b) opinjowanie przy zakładaniu nowych kas względnie zakładów kas w związku z art. 7 i 10 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej,
   c) występowanie z wnioskami w sprawach kas,
   d) zbieranie i opracowywanie danych statystycznych dla celów własnych i dla władz nadzorczych;
6. Winna być zapewniona wykonalność zarządzeń władz związku, wydanych na skutek przeprowadzonych rewizyj;
7. Władze związku winny pochodzić z wyborów, dokonanych na Walnem Zgromadzeniu delegatów; w ten sam sposób winna być powołana Komisja Rewizyjna.
8. Walne Zgłomadzenie winno składać się z delegatów kas oraz związków poręczających;
9. Winien być ustalony urzędowy charakter funkcjonarjuszy, a w szczególności rewizorów związku, oraz ich odpowiedzialność analogicznie do odpowiedzialności funkcjonarjuszy komunalnych;
10. Nie powinny być umniejszone dotychczasowe uprawnienia związków, w szczególności zaś Komunalnego Związku Kredytowego w Poznaniu, który obok rewizyjnych spełnia również zadania gospodarcze.

B. Mrozowski.

„burżuazyjne“ złoto, że już w początku roku 1919-go jedynym bankiem w „odnowionej“ Rosji stał się bank „narodowy“. Niebawem jednak i ten bank stał się zbytecznym.

Jak przyznają sami bolszewicy, piszący o stanie gospodarczym Rosji, który się wytworzył na początku rewolucji, życie gospodarcze zamarło zupełnie, i w rezultacie życie gospodarcze prywatne cofnęło się wstecz i przybrało postać gospodarki naturalnej. Państwo znów podtrzymywało istnienie swych przedsiębiorstw systemem budżetowo-preliminarzowym, układanym prawie z dnia na dzień.

W tych tedy nowych warunkach, banki i wszelkie instytucje kredytowe stały się istotnie zbytecznemi i zdawać się mogło, że zaprowadzony „nowy porządek“, a właściwie dezorganizacja kompletna życia ekonomicznego, zdoła się obejść bez przywrócenia instytucji kredytowych typu dawnego.

Początkowo cała działalność bankowo-kredytowa miała przejść pod zarząd t. zw. „Centrosojuza“, to jest „Centralnego wszechrosyjskiego związku towarzystw spożywczych“. Lecz próba ta okazała się niepraktyczną i niecelową, a życie, silniejsze od wszelkich teorji i formułek, nakazało zorganizowanie gospodarki bankowo-kredytowej na innych zasadach, na zasadach „nowych“ i „zupełnie zdrowych“, jak utrzymują bolszewicy.

Właściwie z trudem i mozołem zaczęto przywracać do życia to, co tak szybko i lekkomyślnie zniszczono.

W październiku 1921-go roku wydano dekret o utworzeniu nowego banku państwa, „gosbanku“. Istotnie, w miesiąc potem „gosbank“ rozpoczął już swoją działalność.

Zobaczymy, jak on został zorganizowany i jakie miał wypełnić zadania.

S. W.

Komunalne kasy oszczędności i racjonalne rozprowadzanie kredytów.

Art. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn, 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności przepisuje kasom, jako dwa równorzędne zadania: 1) ułatwienie gromadzenia oszczędności i ich oprocentowanie oraz 2) uprzystępnianie ludności taniego kredytu.

W artykule niniejszym pragnę poruszyć zadanie drugie, jako mniej od pierwszego omawiane, a wymagające szczegółowego omówienia zarówno ze względu na zachodzącą często rozbieżność w działalności kredytowej istniejących na terenie poszczególnych miast i powiatów instytucyj finansowych, jak ze względu na konieczność zastanowienia się, czy i w jakim kierunku należałoby zmienić obecny stan rzeczy pod względem udzielania przez banki państwowe kredytów komunalnym kasom oszczędności, gminnym kasom pożyczkowo-oszczędnościowym i spółdzielniom kredytowym.

Jeżeli chodzi o rozbieżność w działalności kredytowej istniejących na danym terenie różnych instytucyj finansowych, to widzimy obecnie stan rzeczy następujący.

Komunalne kasy oszczędności, gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe i spółdzielnie kredytowe, każda na własną rękę i od wypadku do wypadku, rozpatrują rozmaite podania o kredyty i, w granicach rozporządzalnych funduszów, podania te uwzględniają. Zwracają jednak zbyt mało uwagi, albo nie zwracają wcale, na tak ważne okoliczności, jak: 1) czy klijent korzysta już z kredytu w innych instytucjach, w jakiej wysokości i na jaki cel; 2) czy klijent swoje zobowiązania, zaciągnięte przedtem, regulował w terminie; 3) czy przy przyznawaniu kredytów nie faworyzuje się zbytnio jednej kategorji ludności, ze szkodą dla innej; 4) czy i w jakim rozmiarze w pewnych okresach roku należy przychodzić z pomocą kredytową poszczególnym kategorjom mieszkańców, ze względu na ich potrzeby gospodarcze; 5) czy ogólna suma już udzielonych pożyczek danego typu nie przekracza określonego statutem stosunku % i t. d.

Rezultatem tej rozbieżnej akcji kredytowej jest, że poszczególne więcej ruchliwe osoby, ze szkodą dla mniej poinformowanych, otrzymują kredyt na ten sam cel równocześnie w kilku instytucjach; że kredyt nie jest rozprowadzany w odpowiednim stosunku do istotnych potrzeb gospodarczych ludności, słowem, że działalność kredytowa społecznych instytucyj finansowych nie przynosi ludności takiego pożytku, jaki, przy skoordynowaniu akcji, przynosić mogłaby.

Również kwestja pomocy kredytowej dla komunalnych kas oszczędności, gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych i spółdzielni kredytowych ze strony banków państwowych nie została dotąd szczęśliwie rozwiązana, mimo, iż banki te robią wszystko, co w danej chwili jest możliwe, aby przeznaczone na pomoc kredytową fundusze rozprowadzić jaknajracjonalniej.

Każda z wymienionych instytucyj stara się na własną rękę o kredyt w bankach państwowych i kredyt ten w mniejszym lub większym rozmiarze otrzymuje. Ogólna suma w ten sposób otrzymanego kredytu dla poszczególnego miasta czy powiatu zależy w przeważnej mierze nie od istotnych i należycie uzasadnionych potrzeb gospodarczych ludności (w połączeniu z wielkością terenu, na którym odnośna instytucja działa), lecz od stopnia ruchliwości kierowników poszczególnych instytucyj pod względem starań o kredyty, oraz od tego, czy ze strony instytucyj działających na danym terenie są zgłoszenia o kredyt i na jaką sumę. Wreszcie kredyt średnioterminowy na niektóre specjalne cele (maszyny rolnicze, spółdzielnie mleczarskie, sadownictwo, nawozy sztuczne i t. p) udzielany jest przez banki państwowe, albo bezpośrednio zainteresowanym, albo nawet ad hoc organizowanym spółkom, działającym znowu niezależnie od istniejących na danym terenie instytucyj kredytowych.

Przedstawiwszy pokrótce istniejący obecnie niezadawalniający stan rzeczy, należy zastanowić się nad sposobem usunięcia niedomagań i zorganizowania akcji kredytowej w ten sposób, aby przyniosła ona możliwie największy pożytek gospodarczy.

Już sam zacytowany na wstępie przepis rozporządzenia z dn. 13 kwietnia 1927 t., że „zadaniem komunalnych kas oszczędności jest uprzystępniać ludności tani kredyt“, dalej publiczny charakter komunalnych kas oszczędności i ich specjalnie podkreślona *użyteczność publiczna*, wskazują, że właśnie komunalnym kasom oszczędności powinno przypaść w udziale koordynowanie akcji kredytowej na terenie poszczególnego miasta czy powiatu.

Pogląd ten potwierdza i ta okoliczność, że komunalne kasy oszczędności obejmują swoim zakresem działania terytorjum całego miasta czy powiatu i z tego powodu muszą przy ustalaniu swojej polityki kredytowej mieć na względzie interes gospodarczy wszystkich mieszkańców miasta lub powiatu, podczas gdy gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe i spółdzielnie kredytowe swoim zakresem działania obejmują bardzo niewielkie terytorjum lub ściśle ograniczoną ilość osób.

Wychodząc tedy z założenia, że komunalnym kasom oszczędności przypada dominująca rola w racjonalnej akcji kredytowej, wysunąłbym następujące główne akcji tej wytyczne.

1. Banki państwowe winny kredyty krótkoterminowe, przeznaczone zarówno na ogólną pomoc kredytową dla komunalnych kas oszczędności, jak na cele specjalne (pomoc rolną, zasiewy, nawozy sztuczne, organizacja mleczarń, maszyny rolnicze, podniesienie sadownictwa, pomoc kredytowa dla rzemiosła i drobnego przemysłu oraz dla handlu i t. p.), rozprowadzać zasadniczo za pośrednictwem komunalnych kas oszczędności, które ze swojej strony zasilałyby gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe i spółdzielnie kredytowe.

2. Komunalne kasy oszczędności winny koordynować akcję kredytową na swoim terenie działa-

nia, wybierając nprz. jeden z następujących sposobów, odpowiednio do miejscowych warunków:

a) kom. kasa oszczędności udziela kredyty za pośrednictwem gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych i spółdzielni kredytowych, bezpośrednio zaś tylko mieszkańcom tej miejscowości, która jest siedzibą kasy, lub tych miejscowości, które nie są objęte zakresem działania kas gminnych i spółdzielczych.

b) kom. kasa oszczędności ogranicza swoją akcję kredytową do redyskontowania weksli portfelowych gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych i spółdzielni, wydając przytem instrukcję w sprawie udzielania kredytów i przestrzegając, aby instytucje, przedstawiające weksle do redyskonta, stosowały się do tej instrukcji. Bezpośrednio zaś udziela kredyty tylko mieszkańcom tych miejscowości, które nie są objęte zakresem działania kas gminnych i spółdzielczych, oraz kredyty specjalne (rzemieślnicze, przemysłowe, handlowe);

c) komunalna kasa oszczędności, gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe i spółdzielnie kredytowe ustalają co pewien czas na wspólnej konferencji program akcji kredytowej i wzajemnie przesyłają sobie wykazy pożyczek, udzielonych na poszczególne cele, przyczem komunalna kasa oszczędności rozpatruje podania o kredyty po zaopinjowaniu ich przez tę gminną kasę lub spółdzielnię, w obrębie działania której klijent zamieszkuje.

3. Komunalna kasa oszczędności występuje z uzasadnionemi wnioskami do odnośnych władz i instytucyj finansowych w sprawie potrzeb kredytowych całego miasta lub powiatu.

Pożądanem byłoby nadto zastanowić się nad kwestją, czy dla ujednostajnienia akcji pomocy kredytowej dla komunalnych kas oszczędności nie jest rzeczą wskazaną, aby wszystkie fundusze, przeznaczone na kredyty dla tych kas, zgrupowane zostały w jednej instytucji finansowej (naprz. w Polskim Banku Komunalnym w Warszawie—dla b. dzielnicy rosyjskiej i austrjackiej, zaś Komunalnym Banku Kredytowym w Poznaniu — dla b. dzielnicy pruskiej) i przez tę instytucję, działającą w porozumieniu z zainteresowanymi bankami państwowymi i ewent. związkami kas, rozprowadzane były między kasy oszczędności. Mojem zdaniem, takie postawienie sprawy niewątpliwie przyczyniłoby się do ujednostajnienia polityki kredytowej w stosunku do komunalnych kas oszczędności.

Na zakończenie pragnę zauważyć, iż po skreśleniu kilku powyższych uwag, nie uważam bynajmniej tematu za wyczerpany, jak również nie uważam wysuniętych przez siebie wytycznych za doskonałe.

Chciałem natomiast poruszyć aktualne i wymagające jaknajprędszego załatwienia zagadnienie oraz spowodować dyskusję, którąby doprowadziła do możliwie najlepszego rozstrzygnięcia.

Nie wątpię, że dyskusja ta na łamach „Oszczędności“ nastąpi i da wiele materjału do ewent. ostatecznych posunięć zainteresowanych instytucyj.

Kazimierz Pyszkowski.

Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

W drugiej połowie marca rewident Związku przeprowadził lustrację jednej powiatowej kasy oszczędności.

Przekonawszy się o dodatnich stronach lustracyj, przeprowadzanych ze strony Związku, poszczególne kasy oszczędności zgłaszają coraz częściej prośby o lustrację. Z tego powodu Zarząd Związku zmuszony jest czynności rewidenta ograniczyć niemal w całości do przeprowadzania lustracyj na życzenie kas, stawiając, poza wyjątkowemi wypadkami, na drugim planie lustracje z inicjatywy Związku.

W dniu 24 marca r.b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku, na którem załatwiono m. in. następujące ważniejsze sprawy:

1. Uchwalono tymczasowy regulamin czynności rewizyjnych;

2. Przyjęto regulamin czynności Zarządu Związku i stosunku z Polskim Bankiem Komunalnym, prowadzącym biuro Związku;

3. Przyjęto regulamin przechowywania i dysponowania funduszami Związku;

4. Ułożono projekt budżetu Związku na r. 1928, dla przedstawienia Walnemu Zgromadzeniu do uchwalenia; budżet przewiduje w dochodach 25,450 zł. i w wydatkach 21,220, nadwyżka ma być używana na cele wydawnicze.

5. Dla uproszczenia procedury rozpatrywania materjału lustracyjnego i wydawania zarządzeń polustracyjnych, powołano działającą na prawach Zarządu Związku Komisję, w składzie: Prezes Związku (wzgl. jego zastępca), przedstawiciel Polskiego Banku Komunalnego, 1 rzeczoznawca i rewident, jako referent.

Pozatem Zarząd rozpatrywał kwestję udzielanych kasom przez Bank Gospodarstwa Krajowego pożyczek na pomoc kredytową dla rzemiosła i drobnego przemysłu. Stanowisko Zarządu w tej sprawie wyrażone jest w zamieszczonym niżej okólniku do kas oszczędności.

Pozostałe sprawy, objęte porządkiem dziennym, jak: sprawę kontaktu Związku z Urzędami Wojewódzkimi, jako państwowemi władzami nadzorczemi nad kasami oszczędności; sprawę nowego statutu wzorowego i akcji propagandowo-oszczędnościowej kas oszczędności, wreszcie sprawę zorganizowania kursu informacyjnego dla dyrektorów i buchalterów kas oszczędności — odłożono do następnego posiedzenia, które odbędzie się w dn. 5 kwietnia 1928 r.

Okólniki Związku.

W drugiej połowie marca wystosował Związek do zrzeszonych kas oszczędności następujące okólniki:

Okólnik № 7 z dn. 29 marca, w sprawie nowego statutu wzorowego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystosowało do p. p. Wojewodów zarządzenie z dn. 23 marca r. b. Nr. S. G. 91/9/28, treści następującej: „W jednym najbliższych numerów Dziennika Ustaw ukaże się rozporządzenie wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności wraz ze statutem normalnym dla komunalnych kas oszczędności.

W przepisach końcowych wspomnianego wyżej rozporządzenia wykonawczego, w myśl art. 33 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927, określono czas, do którego winny być przedstawione wnioski o odroczenie terminu dostosowania statutów komunalnych kas oszczędności do przepisów ostatnio powołanego rozporządzenia.

Wobec tego, że wspomniany czasokres upływa z dniem 25 kwietnia 1928 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o bezzwłoczne powiadomienie zainteresowanych kas, aby, o ile one mają zamiar nadal prowadzić swe czynności z dostosowaniem się wszakże do nowych przepisów, odnośne wnioski do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o wspomniane odroczenia przekładały na ręce Pana Wojewody z zachowaniem wspomnianego terminu".

Rozporządzenie wykonawcze wraz ze statutem wzorowym nie ukazało się jeszcze w dzienniku ustaw. Pozatem zachodzi potrzeba opracowania, w granicach nowych przepisów prawnych, możliwie najdogodniejszego dla interesów i rozwoju komunalnych kas oszczędności typu statutu, aby uniknąć ewent. rozbieżności przy zmianie obecnie obowiązujących statutów.

Ponieważ na Walnem Zgromadzeniu członków n/Związku, odbyć się mającem w kwietniu r. b., nowe ustawodawstwo zostanie przedyskutowane i ustalone będą wytyczne do zmiany statutów, prosimy zrzeszone kasy, aby we własnym interesie zwracały się generalnie o odroczenie terminu dostosowania statutów do nowych przepisów prawnych przynajmniej do dn. 1 lipca r. b. Sądzimy bowiem, że w ciągu maja i czerwca kasy zdążą załatwić na miejscu formalności ze zmianą statutów związane.

O zajętem w tej sprawie stanowisku prosimy zawiadomić nas w terminie dwutygodniowym.

Okólnik № 8 z dn. 30 marca, w sprawie miesięcznych bilansów brutto.

Ze strony banków, udzielających komunalnym kasom oszczędności pomoc kredytową, wyrażono życzenie, aby w nadsyłanych przez kasy miesięcznych bilansach brutto, w rubryce obrotów, wykazywane były obroty nie za odnośny miesiąc, lecz za cały czas od początku roku obrachunkowego, gdyż umożliwia to szybsze zorjentowanie się w stanie interesów poszczególnych kas.

Podzielając powyższy pogląd, prosimy WPanów o wprowadzenie tej zmiany, począwszy od bilansu brutto za miesiąc marzec r. b.

Ponadto prosimy WPanów, aby w miesięcznych bilansach brutto w rubrykach: a) wkłady na książeczki oszczędn., b) terminowe do 3-ch mies., c) terminowe ponad 3 miesiące i warunkowe oraz d) rachunki bieżące—wykazywali w nawiasie ilość kont.

Przy sposobności raz jeszcze przypominamy konieczność nadsyłania bilansów miesięcznych i sprawozdań rocznych w terminach, określonych n/okólnikiem № 2 z dnia 10 lutego r. b.

Okólnik № 9 z dn. 30 marca, w sprawie kredytu Banku Gospodarstwa Krajowego dla rzemiosł i drobnego przemysłu.

W lutym bieżącego roku rozesłał Bank Gospodarstwa Krajowego okólnik do komunalnych kas oszczędności z propozycją wykorzystania kredytów z funduszu, przeznaczonego na pomoc kredytową dla rzemiosła i drobnego przemysłu.

W związku z zapytaniami, skierowanemi przez poszczególne Kasy pod adresem n/Związku w sprawie niektórych nasuwających wątpliwości warunków Banku Gospodarstwa Krajowego, Zarząd Związku na posiedzeniu w dniu 24 marca r. b. zdecydował zakomunikować zrzeszonym Kasom następujące uwagi.

1. Uchwały rzemieślniczych komitetów opinjodawczych powołanych, zgodnie z warunkami Banku Gospodarstwa Krajowego, do współudziału z Zarządami Kas w należytym rozdziale kredytów, należy traktować jako opinję, która nie może być dla Zarządu Kasy wiążącą, zwłaszcza w wypadku zachodzących wątpliwości pod względem zdolności kredytowej klijentów. Należy bowiem mieć na uwadze, że Kasa ponosi wobec Banku Gospodarstwa Krajowego całkowitą odpowiedzialność.

2. Przy rozprowadzaniu kredytów kasy winny mieć na względzie konieczność zachowania odpowiedniej ostrożności, wobec tego, że za pieniądze pożyczone na powyższą pomoc kredytową, która nie jest darowizną, muszą odpowiadać, bez względu na to, czy klijent zwróci pożyczkę w terminie.

Pozatem komunikujemy, że równocześnie zwracamy się do Banku Gospodarstwa Krajowego z prośbą o obniżenie pobieranych od Kas Oszczędności za powyższy kredyt odsetek z 9% do 8% w stosunku rocznym.

Polski Bank Komunalny rozesłał wszystkim swoim akcjonarjuszom, a więc i komunalnym kasom oszczędności, zawiadomienie o Zwyczajnem Zebraniu Ogólnem Akcjonarjuszów, zwołanem na dn. 12 kwietnia 1928 r. o godz. 12-ej w lokalu Banku w Warszawie (plac Napoleona 7) — w pierwszym terminie i na dz. 28 kwietnia r. b. o tej samej godzinie i w tym samym lokalu — w drugim terminie.

Doświadczenie lat ubiegłych wskazuje, że w pierwszym terminie zebranie akcjonarjuszów nie dochodzi do skutku, ze względu na brak quorum. Dlatego też kasy oszczędności zamierzające wysłać swoich przedstawicieli na powyższe Zebranie, winny zwrócić uwagę na zawiadomienia o drugim terminie.

Poradnik.

I. Pytanie: Czy Powiatowa Kasa Oszczędności, uruchomiona w drugiej połowie września 1927 r., powinna zrobić roczne zamknięcie rachunków na dzień 1 stycznia 1928 r.

Odpowiedź: Przez wszystkie instytucje finansowe stosowany jest zwyczaj, że nowopowstająca instytucja uskutecznia roczne zamknięcie rachunków o tyle, o ile uruchomiona została w pierwszej połowie roku kalendarzowego. Natomiast jeżeli uruchomienie instytucji nastąpiło w drugiej połowie roku, to pierwsze roczne zamknięcie rachunków można uskutecznić dopiero po upływie następnego roku kalendarzowego. Wynika z powyższego, że pierwsze roczne sprawozdanie Kasa może sporządzić na dz. 1 stycznia 1929 r., włączając do tego sprawozdania okres czasu od września do 31 grudnia 1927 r.

II: Pytanie: Kasa Oszczędności powiatu Zamojskiego zapytuje, kiedy należy dokonać wyboru Rady Kasy, w myśl nowych przepisów prawnych.

Odpowiedź: Wybór władz Kasy, przy przeprowadzaniu reorganizacji jej w myśl nowych przepisów prawnych, może nastąpić dopiero po uchwaleniu przez Sejmik nowego statutu Kasy, względnie zmian obecnego statutu. Niema przytem żadnych przeszkód formalnych, aby zarówno kwestja dostosowania statutu do nowych przepisów, jak wybór władz kasy — załatwione były na jednem posiedzeniu Sejmiku.

Zauważyć wszakże należy, że wprowadzenie na porządek dzienny posiedzenia Sejmiku kwestji reorganizacji Kasy może nastąpić dopiero po ukazaniu się w dzienniku ustaw rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności. Rozporządzenie to ma ukazać się w dniach najbliższych.

KRONIKA GOSPODARCZA i SKARBOWA

Nowe ustawy i rozporządzenia.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, z dn 14 marca 1928 r. o zmianie art. 2 rozporządzenia z dn. 6 lutego 1928 r. w sprawie emisji 4% premjowej pożyczki inwestycyjnej (Dz. Ust. R. P. № 31 poz. 296) — odracza pierwsze losowanie obligacyj pożyczki inwestycyjnej z dn. 1 kwietnia do dn. 15 marca 1928 r.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, z dn. 16 marca 1928 r. **o sprzedaży nawozów sztucznych** (Dz. Ust. P. R. Nr. 34 poz. 318) — reguluje obrót nawozami.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, z dn. 17 marca 1928 r. **o prawie bankowem** (Dz. Ust. R. P. Nr. 34 poz. 321) — przekreśla dotychczasowe i ustanawia nowe przepisy w sprawie wykonywania czynności bankowych i nadzoru nad bankami.

Czytelnikom naszym zalecamy szczegółowe zapoznanie się z przepisami tego rozporządzenia. Ze swojej strony rozporządzenie poddamy szczegółowej analizie w jednym z najbliższych numerów naszego czasopisma.

Rozporządzenie Prezydenta Rrzeczypospolitej, z dn. 16 marca 1928 r. **o umowie pracy pracowników umysłowych** (Dz. Ust. R. P. Nr. 35 poz 323) wypełnia istniejącą dotąd lukę w naszem ustawodawstwie i reguluje stosunek pracy pracowników umysłowych.

Rozporządzenie to, do czasu uregulowania w drodze ustawodawczej stosunków służbowych pracowników komunalnych i ewent. podciągnięcia pod te przepisy pracowników komunalnych kas oszczędności, dotyczy również personelu komunalnych kas oszczędności. Wszelkie zatem regulaminy służbowe, względne statuty służbowe winny zawierać przynajmniej minimum praw, w zrozumieniu nowego rozporządzenia, przyczem rozszerzenie tego minimum jest zawsze dopuszczalne.

Czytelnikom naszym zalecamy przestudjowanie powyższego rozporządzenia.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. **o przechowaniu bilansów przedsiębiorstw publicznych i prywatnych** (Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 352) zobowiązuje przedsiębiorstwa publiczne i prywatne do sporządzenia na dzień 1 lipca 1928 r. majątkowego bilansu brutto w złotych, określonych w rozporządzeniu Prezydentu Rzeczypospolitej z dn. 13. X. 1927 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 88 poz. 790). Bilans ten winien być następnie przyjęty za podstawę do dalszego prowadzenia ksiąg.

Rozporządzenie zawiera szczegółowe przepisy, regulujące przerachowanie tych pozycyj bilansowych, które dotyczą nieruchomości i ruchomości, nabytych przed 30 września 1925 r., oraz należności i zobowiązań w złotych w złocie i walutach obcych.

Rozporządzenie dotyczy zatem i tych komunalnych kas oszczędności, które w bilansach posiadają podlegające przerachowaniu pozycje. Dlatego zwracamy uwagę na konieczność dokładnego przestudjowania rozporządzenia.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. **o rejestrowym zastawie rolniczym** (Dz. Ust. R. P. Nr. 38 poz. 360) — reguluje zastawianie produktów rolnictwa i przemysłu rolnego na rzecz państwowych instytucyj kredytowych, komunalnych kas oszczędności, gminnych kas

pożyczkowo-oszczędnościowych, spółdzielni kredytowych i innych instytucyj kredytowych, które oznaczy Minister Skarbu.

Rozporządzenie ma zasadnicze dla komunalnych kas oszczędności znaczenie, ze względu na ewentualną możność rozwinięcia operacyj kredytowych pod zastaw produktów rolnictwa i przemysłu rolnego. Dlatego też czytelnikom naszym zalecamy szczegółowe zapoznanie się z przepisami rozporządzenia, które wyczerpująco we właściwym czasie omówimy.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 39 poz. 383) zawiera nowe **prawo o spółkach akcyjnych** i wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1929 r.

Ze względu na to, że kasy oszczędności prowadzą z rozmaitemi spółkami akcyjnemi operacje pieniężne, prawo powyższe omówimy w swoim czasie na łamach naszego czasopisma.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. **o izbach rolniczych** (Dz. Ust. R. P. Nr. 39 poz. 385).

Rozporządzenie reguluje zasady tworzenia i zakres działania izb rolniczych, powołanych do przedstawicielstwa i obrony interesów rolnictwa.

Między innemi, do zakresu działania izb rolniczych należy współdziałanie w zaspakajaniu potrzeb rolnictwa w zakresie kredytu.

Forma tego współdziałania skrystalizuje się dopiero po utworzeniu izb na terenie b. zaboru rosyjskiego i rozwinięciu przez nie działalności.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. **o związkach międzykomunalnych** (Dz. Ust. R P. Nr. 39 poz. 386) — reguluje organizowanie związków międzykomunalnych dla przeprowadzenia poszczególnych zadań, wchodzących w zakres działania samorządu terytorjalnego.

Komunalne instytucje kredytowe rozporządzenie powyższe interesowac powinno (poza koniecznością dokładnej znajomości przepisów ustrojowych) z tego punktu widzenia, że w poszczególnych wypadkach mogą być tworzone związki międzykomunalne dla organizacji komunalnych kas oszczędności, gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych, oraz że w przyszłości również ustawa o związkach rewizyjnych i wyrównawczych kas oszczędności może się opierać o przepisy rozporządzenia o związkach między-komunalnych.

Wykładnia ustawy o opłatach stemplowych.

W numerze 9 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z dnia 21 marca r. b. ogłoszono następującą wykładnię.

Skróty: u. o. s. — ustawa o opłatach stemplowych z dn. 1 lipca 1926 r. (DURP. Nr. 98, poz. 570).

r. w. s. — rozporządzenie wykonawcze z dnia 20 listopada 1926 r. (DURP. Nr. 123, poz. 715).

139. (art 139). Gdy ktoś wręcza drugiej osobie a) weksel, wymieniający, sumę wekslową, ale nie zawierający daty płatności, oraz b) deklarację, upoważniającą do uzupełnienia weksla datą płatności — to deklaracja podlega opłacie — według zasad, podanych w art. 139 u. o. s., tylko wówczas, jeżeli została sporządzona albo uwierzytelniona sądownie lub notarjalnie (L. D. V. 1877/6/28).

Wiele Kas Oszczędności przyjmuje na zabezpieczenie udzielonych kredytów weksle i deklaracje, o których mowa w wykładni. Z tego względu wykładnia ta jest specjalnie ważna, gdyż dotychczas niepotrzebnie kasowano opłatę stemplową na deklaracjach, które nie były uwierzytelnione sądownie lub notarjalnie.

Z Ministerstwa Skarbu.

Wpływy z danin publicznych i monopolów za czas od 1-go kwietnia 1927 r. do 29 lutego r. 1928, to jest za 11 pierwszych miesięcy bieżącego roku budżetowego, wyniosły ogółem 2.048 milj. zł., to jest o 476 milj. zł. więcej, niż za tenże okres ub. roku budżetowego. W tem wpływy z danin publicznych wyniosły 1.329 milj. zł. wobec 1000 milj. zł. wpływy zaś z monopolów 719 milj. zł. wobec 572 milj. zł. za tenże okres ub. roku budżetowego. Daniny publiczne dały przeto za pierwsze 11 miesięcy bieżącego roku budżetowego o 329 milj. zł. więcej, monopole zaś o 147 milj. zł, więcej, niż za tenże okres ub. roku budżetowego.

* * *

Wpływy z danin publicznych i monopolów za luty r. b. wyniosły ogółem 195 milj. zł., t. j. o 54 milj. zł. więcej, niż za luty roku ub. W tem wpływy z danin publicznych wyniosły 124 milj. zł. wobec 85 milj. zł., wpływy zaś z monopolów 71 milj. zł. wobec 56 milj. zł. za luty r. ub. Daniny publiczne dały przeto za luty r. b. o 39 milj. zł. więcej. monopole zaś o 15 milj. zł. więcej, niż za luty r. ub.

(Mon. Polski Nr. 59 z dn 12.III 28 r)

Bank Gospodarstwa Krajowego a kredyty dla komunalnych kas oszczędności.

Według posiadanych przez nas informacyj, pomoc kredytowa dla komunalnych kas oszczędności ze strony Banku Gospodarstwa Krajowego wyraża się obecnie: a) w przyznawaniu kasom lokat na książeczki wkładowe; b) w udzielaniu kredytu w redyskoncie weksli handlowych; c) w przyznawaniu pożyczek na pomoc kredytową dla rzemiosła i drobnego przemysłu.

Lokaty przyznaje Bank kasom nowopowstającym, dla ułatwienia rozpoczęcia działalności, w wysokości 15—20 000 zł. Lokaty te są bezterminowe, oprocentowane na 8% rocznie i zazwyczaj nie są wycofywane, przynajmniej tak długo, póki interesy kasy nie rozwiną się należycie.

Kredyt w dyskoncie weksli handlowych przyznawany jest kasom zasadniczo do wysokości 50% portfelu wekslowego, bywają jednak wypadki przekroczenia tego stosunku, o ile stan interesów kasy i solidność przedkładanego przez nią materjału wekslowego na to pozwala. Stopa % od dyskonta wynosi obecnie 8% roeznie.

Pożyczki na pomoc kredytową dla rzemiosła i drobnego przemyslu omówiliśmy szczegółowo w numerze 4 naszego czasopisma z dn. 29 lutego r. b. obecnie zaznaczamy, że do dn. 20 marca r. b. z ogólnej sumy 13½ miljonów złotych, przeznaczonych na powyższe pożyczki, rozprowadzono już 7.865.000 zł. pozostało więc 5 635 000 zł. Te więc Kasy Oszczędności, które zamierzają starać się o kredyt dla rzemiosł i drobnego przemysłu, winny podania złożyć jaknajrychlej.

Wogóle można stwierdzić, że polityka kredytowa Banku Gospodarstwa Krajowego w stosunku do komunalnych kas oszczędności jest bardzo liberalna.

Handel zagraniczny Polski.

W porównaniu ze styczniem b. r. deficyt bilansu handlowego wzrósł o 19,8 milj. zł. spowodowany spadkiem wywozu o 20,6 milj. złotych. W porównaniu z dwoma poprzedniemi miesiącami, obroty handlu zagranicznego wynosiły w lutym 1928 r. w miljonach złotych:

Wyszczególnienie		Grudzień 1927 r.	Styczeń 1928 r.	Luty 1928 r.
Ogółem	Przywóz	275.9	271,2	270,4
	Wywóz	215,4	218,4	197,8
	Saldo	— 60,5	—52,8	—72,6
Artykuły spożywcze i zwierzęta	Przywóz	58,5	43,2	39,6
	Wywóz	71,3	71,5	62,4
	Saldo	+12,8	+28,3	+22,8
Surowce i wyroby przemysłowe	Przywóz	216.4	228,0	230,8
	Wywóz	144,1	146,9	135,4
	Saldo	—72,3	—81,1	—95,4

Przywóz w lutym spadł w porównaniu ze styczniem b. r. o 758 tys. złotych. W grupie artykułów spożywczych i zwierząt zaznaczył się dalszy spadek o 3,6 milj. zł. spowodowany głównie spadkiem przywozu pszenicy i mąki pszennej (1,5 milj. zł.) i tłuszczy jadalnych (784 tys. zł. W grupie surowców i wyrobów przemysłowych nie zaszła żadna wybitniejsza zmiana. Wzrost przywozu wykazały następujące pozycje: skóry i futra (+1,5 milj.), obuwie skórzane (0,4 milj.), nawozy sztuczne (+12,2 milj. zł.), żelaziwo (+0.9), miedź i wyroby (+2,3 milj.), statki morskie i rzeczne (+3 1 milj. zł.) Wszystkie te pozycje, za wyjątkiem obuwia skórzanego, dowodzą, iż wzrost przywozu ma charakter wybitnie produkcyjny. Spadek przywozu uwidocznił się w pozycjach: obuwie z kauczuku, kaloszy (—1,3 milj.), maszyny i aparaty (—5,9 milj. zł.[1]), materjały i wyroby włókniste (—0,6 milj.). Znamienny jest spadek w dziale maszyn. Pozycja ta bowiem od dłuższego czasu miała stale tendencję zwyżkową. Jeżeliby spadek rozpoczęty w tym dziale od lutego miał się nadal utrzymać, świadczyłoby to, że najbardziej naglące zapotrzebowania przemysłu w kierunku wymiany urządzeń technicznych zostało już w znacznej mierze zaspokojone. Charakterystycznym szczegółem zaobserwowanym przez Główny Urząd Statystyczny jest okoliczność, iż klisze fotograficzne przychodzą do Niemiec drogą okrężną z Rosji.

Wywóz spadł w porównaniu z poprzednim miesiącem o 20,6 milj. złotych. W grupie artykułów spożywczych i zwierząt spadek w wysokości 9,1 milj. spowodowany został zmniejszeniem się wywozu cukru (—6,6 milj. zwierząt (—5,7 milj.), mięsa (—0,7 milj.) i paszy (—2,7 milj). Zaczyna natomiast wzrastać przywóz jaj (+6,3 milj.). W grupie surowców i wyrobów przemysłowych spadek jest jeszcze silniejszy, wynosząc 11,5 milj. zł. Zmniejszył się eksport: drzewa i wyrobów drzewnych (—7,7 milj.[2]), węgla (—3,9 milj.), przędzy i tkanin wełnianych. Znaczniejszy wzrost zaznaczył się w pozycjach: len i odpadki (+0,8 milj.) i wyroby cynkowe (+0,6 milj.)

---

[1]) spadek przywozu maszyn włókienniczych (—2,8 milj.), silników (—1,3 milj.)

[2]) w czem papierówka — 3,2 milj. zł.

Stan wkładów z dn. 31 grudnia 1927 r. w spółdzielniach kredytowych, należących do Związku Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie był następujący:

Woj. Krakowskie	zł.	5,808,115
„ Lwowskie	„	3,215,874
„ Śląskie	„	278,716
„ Stanisławowskie	„	431,152
„ Tarnopolskie	„	1,262,851
razem	zł.	10,996,708.

Wkłady bankowe.

Podług statystyki wkładów we wszystkich bankach w Polsce w okresie od 1 grudnia 1926 r. do 1 listopada 1927 r. wzrost wkładów prywatnych osiągnął 65%. Wkłady w B.G.K. wzrosły w ostatnich dwuch latach z 77 milj. do 414 milj. zł., w P. K. O. w przeciągu wspomnianych 11 miesięcy — z 76 do 169 milj. zł.

Stan wkładów oszczędnościowych w Sowietach.

Z danych zamieszczonych w numerze 11 wychodzącego w Moskwie „Sbieregatielnowo Dieła" dowiadnjemy się, iż w Sowietach w dniu 1 października 1927 r. istniało 14,153 t. zw. robotniczych kas oszczędności (trudowych sbieregatielnych kas), w których wkłady wynosiły 172,351,100 rubli na 2,133,122 książeczkach.

Jakże mizerny jest stan *przymusowych do pewnego stopnia oszczędności* ze stanem z dn. 1 stycznia 1915 r., który wynosił w Rosji: 1,835,005,641 rubli w 9,855 instytucjach przy 9,241,320 uczestnikach obrotu oszczędnościowego.

Niemieckie spółdzielnie kredytowe w r. 1926.

Niedawno niemieckie spółdzielnie, mające siedzibę swoich władz związkowych w Poznaniu, ogłosiły sprawozdanie za r. 1926.

Ze sprawozdania widać, że stan organizacyjny i finansowy tych spółdzielni w dniu 1 stycznia 1927 r. był następujący:

Ilość spółdzielni 332
„ członków 21,134

Suma bilansowe wszystkich spółdzielni	zł.	24,266,845
Kapitały własne	„	3,164'843
Wkłady	„	7,136,802
Salda r-ków bieżących	„	8,793,423
Weksle	„	3,927,652
Dłużnicy rachunków bieżących	„	15,207,697
Nieruchomości	„	547,731

Powyższe dane dotyczą spółdzielni, należących do Związku Spółdzielni Niemieckich w Polsce i Związku Spółdzielni Rolniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Skład członków spółdzielni rolniczych.

Statystyka spółdzielni rolniczych za rok 1926 wykazuje następujący podział członków spółdzielni według zawodów:

1605 Kas Stefczyka w Polsce skupiało 222,492 członków, z czego 86,6% przypadało na ludność rolniczą, 1,9% na kupców i rzemieślników, 4,2% na rolników, 3,7% urzędników i wolne zawody, zaś 3,6 na inne zawody. Decydującą więc

przewagę mają rolnicy, wśród których 1,3% przypada na wielką własność ziemską, zaś 98,7% na drobną własność.

W 430 spółdzielniach mleczarskich w r. 1926 było 76,302 członków, w czem 94% z pośród drobnej własności, 1% wielkiej własności ziemskiej i 5% inne zawody.

Te dwie największe grupy spółdzielni wykazują, że ludność rolnicza, a raczej średni i drobni gospodarze rolni stanowią w Polsce znaczną większość członków spółdzielni rolniczych.

Giełda pieniężna w Warszawie.

Nastrój na giełdzie nie uległ zmianie w ostatnich dniach czternastu, tendencja raczej była słabsza, a chęc robienia interesów jeszcze może mniejsza, wskutek czego kursy większości akcji obniżyły się, przy obrotach niewielkich.

Notowano kursy: Banku Dyskontowego 138.50, Handlowego w Warszawie 123, Zw. Sp. Zarobk. w Poznaniu 87 — 86; fabryk cukru: Chodorów 151, War. Tom. fabr. cukru 74 — 72; fabryk metalowych: Cegielski do 45, Lilpopy 40 — 41, Modrzejów 44—45, Ostrowieckie 89—85, Starachowice 64 — 63 25, Akcje Tow. Ł. J. Borkowski utrzymały się na poziomie 19.25.

Z papierów państwowych największym popytem cieszyła się „dolarówka", natomiast 10% pożyczka kolejowa słabsza. Obroty dewizami nieco większe. Ruble złote początkowo mocno, następnie tendencja uległa osłabieniu, Obligacje banku Komunalnego II emisji notowano 81.75,

Notowania giełdowe papierów procentowych państwowych i hypotecznych.

	Wartość nominalna	Marzec 23	24	26	27	28	29	30
Papiery proc. w złotych w złocie								
8 proc. L. Z. Banku Gospod. Krajowego	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	94
8 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	94
8 proc. Obligacje Banku Gospod. Krajowego	100 zł. w zł.	94	94	94	94	94	94	94
Listy zastawne w wal. zagr.								
7 proc. Tow. Kred. Przem. Polskiego*)	1 funt. sterl.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc, „ „ „ „ **)	1 funt. sterl	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ Ziem. Warsz. ser. 1924 r.	1 dol.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ we Lwowie	1 dol.	—	—	—	—	—	—	—
7 i pół proc. Oblig. Zjedn. Zakł. Przem.	1 dol.							
7 i pół proc. Scheiblera i L. Grohma na serrji 1								
Papiery procent. państwowe								
5 proc. Państw. poż. Konwersyjna	100 zł.	67	67	67	67	67	67	67
5 proc. Konwers. poż. Kolej. 1926 r.	100 zł.	61	61	61	61-61.25	61	61	61
6 proc. Pożyczka Dolarowa 1919/20 r.	100 dol.	85.75-86	83.50	—	—	—	—	—
10 proc. Pożyczka Kolejowa	100 fr. w zł.	102—	102-102.50	102-50	102.50	102.50	102.50-102	102.50-102
5 proc. Pożyczka prem. ser. II 1926 r.	5 dol.	68-68.90	69.50-70.50	70.75-71.75	71.75-71.60	72-71.50	72	71.75-72
Listy zastawne								
4 proc. Tow. Kredytu Ziemskiego	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
4 pół proc. „ „	100 zł.	56-55.55	56.50-56.25	56.50	56.25-56.56 -10	55.75	55.75	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	83	—	—
4 pół proc. „ m. Warszawy	100 zł.	—	57—	—	—	—	56.75	—
5 proc. „ „ „	100 zł.	60.50-60.25	60.75	60.75 61 60.90	60.75	60.25-60	59.75	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	78.50-78.90	78.50-78.90	78.75-78.85 -78.80	78.50-78.75 -78.50	78.60-78.30	78.25-78.05	78.78.35-78 50
5 proc. „ „ „ Częstochowy	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Kalisza	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Kielc	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „ Lublina	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
4 pół proc. „ „ Łodzi	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	53. 50	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	72	71.75-71.25	70.50 70 70.25	70	70.25 70 70.23
5 proc. „ „ Piotrkowa	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
5 proc. „ „ Radomia	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ „	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „	100 zł	80-80.75	—	—	—	—	—	81
5 proc. „ „ Siedlec.	100 zł	—	—	—	—	—	—	—
10 proc. „ „ „	100 zł	—	—	—	—	—	79.50-79.75	—
Obligacje								
6 proc. Polskiego Banku Komunalnego	100 zł.	—	—	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ II em.	100 zł.	—	81.75	—	—	—	—	—
8 proc. „ „ III em.	100 zł. w zł.	—	93.70	—	—	—	—	—

*) Zgodnie z ustawą monetarną według rozporządzenia Prezydenta, załączonego do rozporządzenia min. Skarbu z d. 23/IV 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 37 poz. 401 z r. 1924.

**) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

Dzień Spółdzielczości w 1928 r.

Podobnie jak w latach ubiegłych będzie urządzony w pierwszą niedzielę czerwca r. b., t. j. 3 czerwca uroczysty obchód Dnia Spółdzielczości na obszarze całej Polski. W tym celu powołano na zebraniu Towarzystwa Kooperatystów w dniu 7 b. m. Centralny Komitet Dnia Spółdzielczości, złożony z przedstawicieli wszystkich związków spółdzielczych, który przygotował okólnik do Związków Spółdzielczych i spółdzielni w sprawie zawiązywania komitetów lokalnych, mających zająć się na prowincji urządzeniem obchodu. W pracach Komitetów lokalnych wezmą udział przedstawiciele wszystkich typów i odłamów spółdzielczości. Nadto Centralny Komitet zajął się przygotowaniem odpowiedniego plakatu i odezwy na Dzień Spółdzielczy. Wszystkie Komitety lokalne winny się zwracać do Centralnego Komitetu pod adresem: Warszawa, ul. Warecka 11a. Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych.

Terminy wycofania z obiegu

a) biletów Banku Polskiego.

po zł.	z datą	Przestają być prawnym środkiem płatniczym dnia	Tracą wszelką wartość pieniężną po dniu
50	28.II 1919 r.	31.I 1928 r.	31.VII 1929 r.
20	28.II 1919 r.	29.II 1928 r.	31.VII 1929 r.
10	28.II 1919 r.	29.II 1928 r.	31.VII 1929 r.
5	28.II 1919 r.	30.IX 1925 r.	31.III 1926 r.
5	15.VII 1924 r.	30.IX 1925 r.	31.III 1926 r.
20	15.VII 1924 r.	29.II 1928 r.	31.VII 1929 r.
10	15.VII 1924 r.	29.II 1928 r.	31.VII 1929 r.

b) biletów zdawkowych.

1	28.II 1919 r.	31.XII 1925 r.	30.IX 1926 r.
2	28.II 1919 r.	31.XII 1925 r.	30.IX 1926 r.
2	1.V 1925 r.	31.III 1928 r.	31.III 1930 r.

„Przegląd Gospodarczy".

Wyszedł z druku zeszyt 6 „Przeglądu Gospodarczego' z dn. 15 b. m., zawierający następującą treść:

„Przegląd sytuacji"; „Etapy polityki morskiej"; „Budowa Kolei" — J. Michalski; „Handel zagraniczny Polski w r. 1927" B. Rzepecki; „Kryzys Rolnictwa w Niemczech" — S. Glass; „Zagadnienie współdziałania pracy i kapitału w W. Brytanji"—J. B.

Pozatem zeszyt zawiera: Kronikę krajową i zagraniczną' Rynek pieniężny i Rynki towarowe.

„Rolnik Ekonomista".

„Wyszedł z druku Nr. 6 „Rolnika Ekonomisty" organu Związku Polskich Organizacyj Rolniczych.

Numer zawiera w treści: artykuły pp. Wł. Englichta p. t. „W sprawie błędnych obliczeń obciążenia podatkowego rolnictwa", d-ra W. Ponikowskiego — „W sprawie zamknięcia rachunkowości w gospodarstwach włościańskich", inż. J. Królikowskiego—„Płacenie za mleko według próby na reduktazę", referat inż. Pułtoraka p. t. „Postulaty w dziedzinie ochrony celnej polskiej produkcji karpi", sprawozdanie z działalności Związku Polskich Organizacyj Rolniczych, konjunktury cen, korespondencje zagraniczne, kronikę krajową, kronikę zagraniczną, przegląd piśmiennictwa krajowego i zagranicznego oraz statystykę".

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Składnica materjałów przy dwutygodniku „OSZCZĘDNOŚĆ"

Niniejszem podajemy do wiadomości, że po czasowej przerwie, spowodowanej względami organizacyjnemi, uruchomiliśmy znowu składnicę materjałów.

Posiadamy na składzie i dostarczamy na każde zgłoszenie **natychmiast i w nieograniczonych ilościach następujące materjały i wydawnictwa:**

Skarbonki blaszane (patrz № 32, 33 z 1925 r.) za sztukę gr. 60.

Ulotki (patrz № 2 i 12 „Oszczędność" z 1925 r.) № 1 za 1000 egzempl. zł. 14.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 2 „ „ „ zł. 16.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 3 „ „ „ zł. 14.—
„ „ „ „ „ „ „ „ „ № 4 „ „ „ zł. 45.—

Plakaty barwne (ogólno-propagandowe i szkolne) za 10 egzemplarzy zł. 6.—
„ „ „ „ „ za 100 „ zł. 50.—

Książeczki wkładowe (nowy nakład) za 1000 egzemplarzy . . zł. 250.—

Karneciki do nalepiania mareczek oszczędnościowych za 1000 egzemplarzy zł. 50.—

Mareczki oszczędnościowe, wartości nominalnej 5, 10, 20 i 50 gr.— za 1000 szt. zł. 1.30

Broszurki propagandowe:

1) „Oszczędnością i pracą ludzie się bogacą" — broszura dla ludności rolniczej za 1000 egzemplarzy zł. 125, za 100 egzemplarzy . . . . zł. 12.50

2) „Ucieka nędza przed tym co oszczędza" T. Łubieńskiej, ilustrowana broszurka dla młodzieży — za 100 egzemplarzy . . . . zł. 6.—

3) „Osobiste i społeczne korzyści oszczędzaniu" L. Dury — za 100 egzempl. zł. 7.—

„Szkolna Kasa Oszczędności" książka prof. S. E. Bońkowskiego za 1 egzempl. zł. 1.—

Formularze bilansów miesięcznych brutto oraz sprawozdań rocznych dla komunalnych kas oszczędności, według obowiązującego urzędowego wzoru:

a) bilanse miesięczne — za 100 egzemplarzy . . . . . . zł. 5.—

b) sprawozdanie roczne wzór 1, 2, 3 i 4 — za 100 egzemplarzy . zł. 25.—

Przy wysyłaniu zamówień pocztą doliczamy koszty przesyłki i opakowania.—

Zamówienia prosimy kierować do administracji dwutygodnika „Oszczędność" — Warszawa, pl. Napoleona 7, pieniądze zaś wpłacać na konto czekowe czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności

podaje niniejszem do wiadomości

że składnicę materjałów i wydawnictw oszczędnościowych przekazał czasopismu „Oszczędność, jako" swojemu oficjalnemu organowi. Wobec tego zamówienia na materjały prosi kierować wprost do administracji czasopisma „Oszczędność" — Warszawa, pl. Napoleona 7.

Adres Redakcji i Administracji; Warszawa, Pl. Napoleona 7, tel. 297-04. Konto czekowe P. K. O. № 92.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową: Rocznie . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 „ Miesięcznie . . . 3 „	Ceny ogłoszeń: 1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał II-gi r. 1928 na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 14 do 16.

Redaktor: KAZIMIERZ PYSZKOWSKI. Wydawca: „Oszczędność" S-ka Wydawnicza.

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.